

Sygn. akt VIII Gz 38/17

POSTANOWIENIE

Dnia 28 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Górską (spr.)

Sędziowie: SO Natalia Pawłowska - Grzelczak

SO Agnieszka Kądziołka

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2017 roku w Szczecinie,

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa D. P. przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. o zapłatę

oraz z powództwa wzajemnego Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. przeciwko D. P. o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanej – powódki wzajemnej na postanowienia o kosztach procesu zawarte w punktach II i IV wyroku Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 29 marca 2016 roku, sygn. akt V GC 202/14

postanawia:

I zmienić postanowienie zawarte punkcie IV wyroku Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 29 marca 2016 r. wydanego w sprawie V GC 202/14 w ten sposób, że zasądzić od D. P. na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. kwotę 1669 zł (jednego tysiąca sześciuset sześćdziesięciu dziewięciu złotych) tytułem kosztów procesu w zakresie powództwa wzajemnego;

II oddalić zażalenie w pozostałej części;

III odstąpić od obciążania D. P. kosztami postępowania zażaleniowego.

Natalia Pawłowska – Grzelczak Agnieszka Górską Agnieszka Kądziołka

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 marca 2016 r. Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim oddalił powództwo wniesione przez D. P., postanowił nie obciążać powódki kosztami procesu na rzecz pozwanej (pkt II), uwzględnił powództwo wzajemne Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. (pkt III) i postanowił nie obciążać D. P. kosztami procesu w zakresie powództwa wzajemnego (pkt IV). W uzasadnieniu wyroku wskazano, że zastosowanie znalazł przepis art. 102 k.p.c. Zdaniem Sądu powódka wykazała, że jej sytuacja majątkowa jest bardzo ciężka; jej aktualne wynagrodzenie wynosi 1237 zł, która to kwota pozwala na opłacenie mieszkania, wyżywienia, zakup lekarstw i pomoc dla córek- uczennicy i studentki. Obciążenie jej kosztami procesu doprowadziłoby do dużych problemów finansowych powódki i jej rodziny.

Pozwana – powódka wzajemna wniosła zażalenie na postanowienia zawarte w punktach II i IV wyroku domagając się ich zmiany i przyznania kosztów procesu według norm przepisanych, jak również zasądzenia kosztów postępowania zażaleniowego. Rozstrzygnięciu o kosztach procesu zarzucono naruszenie :

- przepisów art. 102 w zw. z § 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu poprzez przyjęcie, że w sprawie zachodzą szczególne okoliczności uzasadniające odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o kosztach procesu,

- przepisów art. 98 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. przez uznanie, że strona przegrywająca sprawę nie jest obowiązana zwrócić przeciwnikowi kosztów procesu niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części.

Zauważyć trzeba, że skarżący nie zakwestionował okoliczności, jakie zdaniem Sądu pierwszej instancji, zadecydowały o odstąpieniu od obciążania powódki – pozwanej wzajemnej kosztami procesu. W szczególności nie podważył twierdzeń dotyczących jej trudnej sytuacji majątkowej i związanych z tym możliwości pokrycia kosztów poniesionych przez przeciwnika procesowego. Trafnie jednak wskazano w zażaleniu, że instytucja przewidziana w art. 102 k.p.c. stanowi wyjątek od zasad orzekania o kosztach procesu i jako taka nie może podlegać wykładni rozszerzającej. Podzielić trzeba też stanowisko skarżącego, iż zasady słuszności, jakie legły u podstaw przepisu art. 102 k.p.c. wymagają uwzględnienia przy rozstrzyganiu o kosztach procesu nie tylko sytuacji strony przegrywającej, ale także wpływu ewentualnego odstąpienia od obciążania jej kosztami na sytuację strony, która wygrała sprawę. Istotne jest zatem rozważenie interesów obydwu stron procesu.

Przypomnieć też należy, że – co do zasady - sama sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet tak niekorzystna, że strona bez uszczerbku dla utrzymania własnego i członków rodziny nie byłaby w stanie ponieść kosztów, nie stanowi podstawy zwolnienia - na podstawie art. 102 - z obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, chyba że na rzecz tej strony przemawiają dalsze szczególne okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego (por. postanowienie SN z dnia 8 grudnia 2011 r., IV CZ 111/11, LEX nr 1119554).

Zdaniem Sądu Okręgowego dla oceny żądania zasądzenia od D. P. kosztów procesu znaczenie w rozpoznawanej sprawie ma fakt, że choć sporządzenie pozwu wzajemnego wymagało kolejnego nakładu pracy, po wcześniejszym - związanym z odpowiedzią na pozew, to już udział pełnomocnika strony w rozprawie (ograniczającej się do dopuszczenia dowodu z dokumentów) obejmował zarówno sprawę z powództwa głównego, jak i wzajemnego. Tym samym faktyczne koszty zastępstwa procesowego uznać należy za mniejsze niż w przypadku prowadzenia dwóch odrębnych spraw. W konsekwencji zasądzenie na rzecz strony wygrywającej zarówno kosztów z powództwa głównego, jak i z powództwa wzajemnego, pozostawałoby w sprzeczności z zasadami słuszności, przy uwzględnieniu ciężkiej sytuacji finansowej D. P..

Mając powyższe na uwadze, zasadne było, w ocenie Sądu odwoławczego, obciążenie powódki jedynie kosztami procesu w sprawie z powództwa wzajemnego, obejmującymi opłatę od pozwu wzajemnego 469 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 1200 zł, ustalone na podstawie §6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. 2013 rok, poz. 490).

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 386 § 1 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzeczono, jak w punktach I i II.

Skarżąca wygrała sprawę w postępowaniu zażaleniowym jedynie w części, co uzasadniałoby stosunkowe rozdzielenie kosztów na podstawie art. 100 k.p.c. i efekcie przyznanie jej zwrotu części poniesionych kosztów. W związku jednak z tym, że przedmiot zażalenia (rozstrzygnięcie o kosztach procesu na podstawie art. 102 k.p.c.), należy do dyskrecjonalnej oceny Sądu, uwzględniając wcześniej przytoczone argumenty, odstąpiono od obciążania D. P. kosztami postępowania zażaleniowego.

Natalia Pawłowska – Grzelczak Agnieszka Górka Agnieszka Kądziołka